

SENTER FOR GRUNNFORSKNING¹

ÅRSBERETNING 2003

Senter for grunnforskning (CAS) er en privat stiftelse. Senteret ble opprettet av Det Norske Videnskaps-Akademi i 1989, men full virksomhet kom først igang høsten 1992. Formålet er å fremme grunnforskning og tverrvitenskapelig teoretisk forskning på høyeste faglige internasjonale nivå innenfor humaniora, samfunnsvitenskap/jus/teologi, naturvitenskap /medisin og matematikk. I 1993 ble det opprettet et Driftsfond som har til formål å sikre driften av Senteret. Fondet forvaltes av Senterets styre.

1. ADMINIATRATIVE FORHOLD

Styret er Senterets øverste organ. Dets sammensetning er regulert i vedtektenes § 4 som lyder:

«Styret i Det Norske Videnskaps-Akademi og Universitets- og høgskolerådet utpeker hver to medlemmer med varamedlemmer til Senterets styre. Akademiet utpeker i forståelse med Universitets- og høgskolerådet ytterligere ett medlem som skal være styrets leder, samt dette medlems varamedlem. ... Staten oppnevner styrets sjettede medlem. Akademiet utpeker i forståelse med Universitets- og høgskolerådet ett av de øvrige medlemmer til nestleder i styret. ... Det Norske Videnskaps-Akademis styre har adgang til å oppnevne et av sine medlemmer som observatør til styret i Senter for grunnforskning.» Statens representant oppnevnes av Norges forskningsråd (NFR).

Styret hadde følgende sammensetning i 2003:

Professor Aanund Hylland, Universitetet i Oslo (leder) – DNVA

Professor Jan Fridthjof Bernt, Universitetet i Bergen (nestleder) inntil 22.10.03 – DNVA

Professor Kenneth Hugdahl, Universitetet i Bergen fra 22.10.03 - DNVA

Professor Bjørn Tysdahl, Universitetet i Oslo – DNVA

Professor Tore O. Vorren, Universitetet i Tromsø (nestleder fra 22.10.03) – UHR

Professor Kathrine Skretting, NTNU i Trondheim – UHR

Fylkesmann Ann-Kristin Olsen, Vest-Agder fylke – NFR

Generalsekretær professor Reidun Sirevåg, observatør DNVA

Varamedlemmer:

Professor Ragni Piene, Universitetet i Oslo – DNVA (for Hylland)

Professor Erling Eide, Universitetet i Oslo inntil 22.10.03 – DNVA (for Bernt)

Professor Jens G. H. Iversen, Universitetet i Oslo fra 22.10.03 – DNVA (for Hugdahl)

Professor Sølvi Sogner, Universitetet i Oslo – DNVA (for Tysdahl)

Professor Hanna Mustaparta, NTNU i Trondheim – UHR (for Vorren)

Professor Erik H. Egeberg, Universitetet i Tromsø – UHR (for Skretting)

Fylkesmann Leif Arne Heløe, Troms fylke – NFR (for Olsen)

¹ Senteret skiftet sitt norske navn fra Senter for høyere studier til Senter for grunnforskning ved Det Norske Videnskaps-Akademi den 1. august 2002. Det engelskspråklige navnet (Centre for Advanced Study at the Norwegian Academy of Science and Letters) ble ikke endret.

Styret hadde 4 møter i 2003.

1.1 Lokalisering, ledelse og administrasjon

Senteret leier kontorer i Det Norske Videnskaps-Akademi, Drammensveien 78.

Administrasjonen ble endret i løpet av året. Professor Ole-Jørgen Skog som har vært Vitenskapelig leder ved Senteret i tre år ønsket ved opphøret av sin åremålsperiode å gå tilbake til sin stilling ved Universitetet i Oslo. Han ble avløst av Willy Østreng som kom fra stillingen som direktør ved Fridtjof Nansens Institutt og professor II ved NTNU. Skiftet skjedde 1. august 2003. Administrasjonen besto for øvrig av kontorsjef Unn Haaheim Hagen, førstekonsulent Maria M.L. Sætre og konsulent Marit Finnemyhr Strøm. I tillegg har Prosjektleder Bjarne Røsjø ved *Faktotum Informasjon A/S* vært redaktør for Informasjonsbladet, mens Kristian Spilhaug ved *Universitetets senter for sikkerhet og informasjonsteknologi (USIT)*, som er ansvarlig for drift av Senterets dataanlegg og dataassistanse til forskerne, fungerte som dataansvarlig to ganger i uken inntil han sluttet i sin stilling 20.11.03. Deretter har Espen Widding og Atle Flottorp ved samme institusjon, skjøttet dette arbeidet i samarbeid med Maria M.L. Sætre.

Administrasjonen har ukentlige møter hvor saker av betydning for den løpende virksomheten drøftes og hvor planer legges for fremtiden. Blant annet er det innført et arkivsystem basert på Nettposts konsept for integrert betjening av både arkiv og bibliotek. Arbeidet med å etablere en allmennvitenskapelig bok- og tidsskrift samling har også blitt videreført i 2003. Oppdatering og forbedring av Senterets nettside er et kontinuerlig anliggende hvor planen er å innhente brukerreaksjoner på nytteverdien og eksternt ekspertise på design og funksjonalitet. Graving og legging av en optisk fiberkabel, som vil øke hastigheten på datamaskin parken fra 2 til 100mb/s pr. sekund, er også slutført.

Samarbeidet med kontaktutvalgene ved de fire universitetene er styrket, blant annet gjennom årlige møter, og samarbeidsavtalen med universitetet i Tromsø er under revidering. Det er også opprettet dialog med Norges landbrukshøgskole og Norges Handelshøyskole om formalisert forskningssamarbeid i fremtiden. Av faglig betonte tiltak kan nevnes at man høsten 2003 innledet ukentlige lunsjseminarer mellom prosjektgruppene for å stimulere kommunikasjon, dialog og kontakt på tvers av forskningsfelt, grupper og disipliner (Se nedenfor). Tiltaket er ment å skulle være ett av flere tiltak for å styrke Senterets tverrfaglige formål og profil. Det er dessuten opprettet kontakt med NFR for å posisjonere Senteret i forhold til de anstrengelser som nå gjøres for å organisere og styrke den tverr- og flerfaglige forskningen i Norge. Kontakt er også opprettet med *the Swedish Collegium for Advanced Study in the Social Sciences* med sikte på å integrere Senteret sterkere i det internasjonale samarbeidet mellom Senterets søsterinstitusjoner i andre land. Senteret er også involvert i arbeidet med å etablere et europeisk nettverkssamarbeid mellom ulike institutes of advanced studies – NetIAS

Redaksjonen av Informasjonsbladet har planleggingsmøter i forkant av hver utgivelse basert på forutgående diskusjoner i administrasjonsmøtet. Hvert nummer inneholder foruten forskningsrelatert stoff, en leder som adresserer aktuelle forskningspolitiske tema av interesse og betydning for Senterets virksomhet.

1.2 Annet

Arbeidsmiljøet vurderes som godt, og det er lavt sykefravær blant de ansatte. Det var 11

sykefraværsdager på i alt 4 årsverk i 2003. Virksomheten forurenses ikke det ytre miljø.

2. STYRETS ARBEID

Styret har også i 2003 sett det som sin viktigste oppgave å arbeide for å realisere Senterets ambisiøse mål:

- A. Den faglige aktiviteten i Senteret skal kjennetegnes ved den høyeste internasjonale standard og derved bidra til å heve nivået på grunn- og tverrvitenskapelig forskning i Norge.
- B. Senterets faglige virksomhet skal være langsiktig og selvstendig i sin natur.

Et viktig element i arbeidet med å realisere dette målet er å rekruttere medarbeidere som kan vise til internasjonale faglige resultater på høyeste nivå. Samtidig vil styret oppmuntre til bredest mulig samarbeid innen rammen av ordningen med temagrupper. Denne formen for lagarbeid synes å fungere svært godt med den størrelse, den faglige tyngde samt de ungdommelige innslag (på post doktor nivå) som hver gruppe har. Kontakten mellom de tre temagruppene styrker såvel det vitenskapelige som det sosiale miljø ved Senteret. De ukentlige lunsjseminarene som ble instituert i november 2003 er ett av flere tiltak for å fremme slik kontakt. Følgene seminarer ble gjennomført frem til utgangen av rapportperioden:

- 12.11.03: Professor Jerker Rønnberg: "Cognition, Communication and Disability",
- 19.11.03: Professor John Perry: "Self-knowledge",
- 26.11.03: Professor Jonathan Knowles: "Varieties of Naturalism"
- 03.12.03: Professor James J. Elser: "Stoichiometry in Evolution and Disease"
- 10.12.03: Dr. Karen Wiltshire: "Bananas in Helgoland: A Realistic Perspective?"

Disse seminarene vil bli videreført i 2004 og utgjøre en fast del av den tverrfaglige virksomheten ved Senteret.

Temagruppene, slik de fungerer ved Senteret, er uvanlige i internasjonal sammenheng, og mange av de ledende forskerne som har oppholdt seg her, har uttalt seg meget positivt om denne konstruksjonen.

I de første driftsårene beveget Senteret seg innenfor meget trange økonomiske rammer. I de senere år har situasjonen bedret seg vesentlig, først ved at driftsstøtten til Senteret ble samlet til én post på Utdannings- og forskningsdepartementets budsjett, og senere gjennom en betydelig styrking av budsjettposten. Budsjettøkningen som er blitt Senteret til del i de senere årene har muliggjort en betydelig forsterkning både av det administrative servicetilbudet til gjesteforskerne og av den direkte økonomiske støtten til prosjektene. Begge deler bidrar til å gjøre Senteret til et mer attraktivt sted for fremtredende forskere og således også til å realisere Senterets målsettinger.

Statsbevilgningen for 2003 var stor kr. 13,123 millioner. Sammenlignet med foregående år var realøkning i statstilskuddet på kr. 2,514 millioner. Denne økningen har brakt Senteret et langt skritt i retning av å realisere det bevilgningsmålet på godt og vel 15 millioner 2003-kroner som evalueringsutvalget (Bjørgo-utvalget) anbefalte for Senteret så tidlig som i 1997.

Selv om budsjetttrammene fortsatt ligger under det nivået styret ba om i budsjettforslaget for 2003, er likevel økningen som er bevilget en vesentlig bevegelse i riktig retning. Det gjenstår imidlertid rundt 2 millioner kroner før bidraget fra staten er på det nivået som evalueringsutvalget anbefalt for syv år siden. Utsiktene for å nå evalueringsutvalgets anbefaling innen rimelig tid synes imidlertid begrensede. I Stortingets budsjettvedtak for 2004 stilles kr. 13,605 millioner til disposisjon for Senteret, dvs en økning fra foregående år på kr. 473.000, hvilket hovedsakelig vil kompensere for lønnsjusteringer og generell prisstigning. Det innebærer at den økonomiske støtten til prosjektgruppene må fryses på det nåværende nivå og at arbeidet med å bygge opp en allmennvitenskapelig tidsskrift- og boksamling og den datafaglige støtten til forskerne bremses opp. Dette er uheldig og et problem i forhold til behovet for ytterligere å optimalisere forskernes arbeidsbetingelser.

Budsjettøkningen i 2003 gjorde det likevel mulig å øke gruppenes budsjett til ca. 2,5 millioner hver. Sett i forhold til antallet årsverk er dette fortsatt et beskjedent beløp. Som i tidligere år representerer imidlertid universitetsavtalene en betydelig tilleggsfinansiering, idet gjesteforskere fra norske universiteter lønnes av sine respektive universiteter. De midler Senteret stiller til disposisjon brukes hovedsakelig til prosjektkostnader, samt stipend og lønnsmidler til utenlandske gjester, inklusive bolig-, reise og konferanse/seminarutgifter. Ressursrammene har inntil nylig vært alt for knappe til at man kan hente inn et tilstrekkelig stort antall virkelig ledende internasjonale forskere til Norge. I den grad de økonomiske forholdene ligger til rette for det vil styret prioritere dette sterkere i tiden fremover. For å kunne frikjøpe de beste utenlandske forskerne for lengre forskningsopphold ved Senteret viser erfaringer at hver av prosjektgruppene anslagsvis trenger en økning i disponible midler på rundt 1 million kroner.

Gruppene disponerer til sammen 18 kontorer (dvs. 6 kontorer til hver gruppe), hvorav enkelte kan romme flere enn én forsker. Imidlertid er det tidvis trangt om plassen og det hadde vært ønskelig med en ytterligere økning i antallet disponible kontorer.

3. FORSKERGRUPPER OG FAGLIG AKTIVITET

Styret har fortsatt sitt arbeid med kvalitetssikring. Høy kvalitet og bred sammensetning karakteriserer forskergruppene som arbeidet her i 2003 (se punkt 4 og vedleggene).

De tre gruppene som startet sitt arbeid høsten 2002 fortsatte sine prosjekter våren 2003, på følgende temaer:

- **Geometrisk integrasjon**
ledet av Professor Hans Munthe-Kaas, Universitetet i Bergen og Professor Brynjulf Owren, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) i Trondheim
- **Estetikk og erkjennelse**
ledet av Professor Jostein Børtnes og Professor Tomas Hägg, Universitetet i Bergen
- **Landskap, rettspraksis og rettferdighet**
ledet av Professor Michael Jones, NTNU i Trondheim

Prosjektet **Geometrisk integrasjon** anvendte en tverrvitenskapelig tilnærming som benyttet moderne abstrakte geometriske ideer innenfor numeriske løsninger av differensial ligninger. Geometrisk integrasjon befinner seg i skjæringspunktet mellom ren og anvendt matematikk, computer vitenskap og matematisk fysikk. Den kombinerer ideer fra ulike områder og omdanner dem til verktøy for beregningsmatematikk (computational mathematics). Forskning innenfor dette området har flere målsettinger:

- Geometriske strukturer er avgjørende viktige for å forstå fysiske fenomener. I mange simuleringer må man utvikle numeriske løsningsteknikker som bevarer viktige underliggende geometriske strukturer eksakt. Slike geometrisk eksakte algoritmer kan anvendes innenfor et stort antall områder så som strukturell mekanikk, robotvitenskap og kontroll teori, molekylær dynamikk, simuleringer av partikkel gitterverk (particle lattices), astromekanikk (Celestial mechanics) og generell relativitet. I de senere år er det fremskaffet et bredt spekter av forskjellige nye teknikker, men det er fortsatt mye arbeid som gjenstår både når det gjelder å forfølge nye ideer, raffinere eksisterende ideer og å omdanne dem til effektive algoritmer og computer program.
- Objekt orientering er et avgjørende verktøy for konstruksjon av store software systemer som involverer diskrete matematiske strukturer. Det er et viktig mål å forstå og mestre de teoretiske og praktiske vanskelighetene som ligger i generaliseringene av slike teknikker på de områdene av matematikken som involverer kontinuerlige matematiske strukturer og differensial ligninger.
- Gjennom konstruksjon av software, blir abstrakte matematiske ideer mer konkrete og tilgjengelige for matematisk applikasjon. Slik sett er et fokus mot beregninger og software et bidrag til brobygging mellom ren og anvendt matematikk.

For en mer omfattende presentasjon av dette prosjektet se vedlegg 5.

Prosjektet **Estetikk og erkjennelse** tok for seg utviklingen av en særegen antropologi og estetikk innenfor kristen ortodoks teologi fra de kappadokiske kirkefedre (4. årh.e.Kr.) til Dionysios Areopagita (ca. 500 e.Kr.) og Maximos Bekjenneren (7. årh. e. Kr.)

Kappadokisk antropologi representerte noe helt nytt: det var fundert på Inkarnasjonens mysterium, nemlig at Gud ble menneske ved Jesus Kristus. Dette var forutsetningen for deres lære om theosis, dvs. læren om at Gud ble menneske for at menneskene skulle gjenvinne sin guddommelige skikkelse ved å forme sitt liv som imitatio Christi. Bysantinsk estetikk var også fundert på Inkarnasjonens mysterium og ble utviklet i forbindelse med ikon-eller billedteologien. Dette estetiske aspektet ved bysantinsk teologi adskiller den fra Jødedommen og Islam, med deres billedforbud, såvel som fra Vestens kristne teologi, som heller ikke utviklet noe tilsvarende.

Læren om menneskenes guddommeliggjørelse har etterlatt dype spor i alle de ortodokse folkeslagene, ikke minst i Russland. Det er f.eks. denne antropologien som fremdeles bestemmer menneske-fremstillingen til Dostojevski og Pasternak. Envidere er deres antropologi og estetikk flettet inn i hverandre på en måte som har klare paralleller i bysantinsk kunst og litteratur. På denne bakgrunn tok prosjektet sikte på å studere noen av nøkkeltekstene hos ledende teoretikere fra den tidlige, kreative fasen i ortodoks teologi for å forsøke å klargjøre forholdet mellom antropologi og estetikk i denne tradisjonen.

Prosjektets tilnæringsmåte var tverrfaglig og omfattet tekststudier av historie, litteratur, filosofi og teologi i perioden fra midten av det 4. til midten av det 7. århundre. For en mer omfattende presentasjon av prosjektet se vedlegg 6.

Prosjektet **Landskap, rettspraksis og rettferdighet** var også tverrfaglig i sin innretning og omfattet ledende forskere innenfor fagene geografi, historie, rettshistorie, sosiologi og landskapsplanlegging. Formålet var å drøfte filosofiske og teoretiske spørsmål omkring rettspraksis og rettferdighet i tilknytning til landskapet. Begrepet landskap omfatter flere ulike men overlappende måter å forstå det sammensatte forholdet mellom menneskelige

samfunn og de fysiske omgivelsene på. Hovedfokuset i dette prosjektet var betydningen av lover og sedvaner for hvordan fellesressurser blir fordelt, forvaltet og brukt. Prosjektet ble organisert omkring tre deltemaer:

- Landskapsbegrepet sett i historisk perspektiv som et uttrykk for lov, rettferdighet og kulturell praksis med hensyn til hvordan samfunnet regulerer bruken av jord og tilknyttede fellesressurser.
- Forholdet mellom kontinuitet og forandring i landskapet som et fysisk og kulturelt uttrykk for menneskelige aktiviteter og institusjoner, med vekt på lover og sedvaner, i et historisk og geografisk perspektiv.
- Rettslige og landskapsmessige konsekvenser av miljøpolitiske tiltak for å forvalte ikke-økonomiske verdier knyttet til landskap.

For en mer omfattende presentasjon av prosjektet se vedlegg 7.

Høsten 2003 startet virksomheten i de forskergruppene som skal arbeide i perioden 2003/2004, på følgende temaer:

- **Næringskjeder, støkiometri og populasjonsdynamikk**
ledet av Professor Dag Hessen, Universitetet i Oslo
- **Kognitiv styring av hukommelsesprosesser**
ledet av Professor Svein Magnussen og Professor Tore Helstrup, Universitetet i Oslo
- **Mot en ny forståelse av det mentale**
ledet av Professor Bjørn Ramberg og Professor Olav Gjelsvik, Universitetet i Oslo

Informasjonsblad nr. 1 og 2, 2003 omtaler disse gruppens virksomhet. Informasjonsbladene fins i engelsk og norsk utgave og ligger på Senterets web-sider: www.cas.uio.no.

Styret sluttbehandlet i juni 2003 nominasjonen av de forskerne som skal lede hver sin gruppe i 2005/2006. Antallet innkomne forslag var 16, hvilket var flere enn året før. Styret valgte å invitere samtlige kandidater til å levere inn prosjektforslag med tanke på videre vurdering. Etter en forutgående to-trinns gjennomgang av de 16 forslagene fremsatt foregående høst, ble det valgt ut 10 kandidater. Disse ble gjenstand for en internasjonal peer-review våren 2003. Senteret framskaffet i alt 49 evalueringsrapporter fra framstående, uavhengige internasjonale forskere, dvs. i gjennomsnitt 4,9 rapporter per kandidat, og dette materialet dannet grunnlaget for styrets endelige beslutning i junimøtet. Følgende prosjekter ble vedtatt invitert til det akademiske år 2005/2006:

- **Narative Theory and Analysis**
ledet av Professor Jacob Lothe, Universitetet i Oslo
- **Environmental Economics: Policy instruments, technology development and international cooperation**
ledet av Professor Michael Hoel, Universitetet i Oslo
- **Statistical Analysis of Complex Event History Data**
ledet av Professor Odd O. Aalen og Professor Ørnulf Borgan, Universitetet i Oslo

Høsten 2003 startet utvelgelsesprosessen for 2006/2007. Senteret har mottatt et stort antall forslag, i alt 21, som samtlige gikk videre til neste runde.

4. MÅL OG RESULTATER

Styret kan vise til meget gode faglige resultater gjennom de første elleve driftsårene ved Senteret. Mens de første driftsårene var hemmet av små ressurser, er mulighetene for å realisere styrets ambisiøse mål blitt vesentlig bedret de senere årene.

Styret føler også at virksomheten nå blir drevet med full anerkjennelse fra såvel UFD som fra de norske universitetene. De gode resultatene skyldes, ifølge gjesteforskerne selv, i stor utstrekning infrastrukturen, som blir lagt til rette av en meget liten, men effektiv administrasjon. Arbeidsbelastningen på administrasjonen har tidligere tidvis vært meget stor, men styrkingen av staben med en ekstra senior konsulent stilling i 2002 har vesentlig bedret situasjonen.

Våren 2003 hadde 34 forskere lengre opphold i Senteret (over én måneds varighet). 15 av våre fremste norske forskere innenfor 3 vitenskapelige hovedområder arbeidet sammen med 19 internasjonale kapasiteter. I tillegg var Senteret arbeidsplass for 10 yngre forskere (4 doktorgradsstudenter, 6 post-doktor stipendiater. Totalt bidro 44 forskere med skriftlig arbeider til de tre prosjektene våren 2003. I tillegg kom et meget stort antall seminardeltakere som bidro med muntlige innspill til prosjektene (Se vedleggene 5, 6, og 7).

Høsten 2003 hadde 22 forskere lengre opphold ved Senteret, hvorav 14 ledende norske forskere, 8 utenlandske forskere og 2 yngre forskere (1 doktorgradsstudent og 1 post-doktor stipendiat). En rekke utenlandske forskere gjestet også Senteret for kortere tid, dvs. en måned eller mindre. Det totale antall forskere i høstsemesteret talte således 34 personer i alt. I tillegg kommer et stort antall eksterne seminardeltakere. I løpet av hele rapportperioden har 78 forskere bidratt med skriftlige forskningsbidrag til Senterets 6 prosjekter. Forskere fra 15 land på 4 kontinenter har hatt forskningsoppgaver knyttet til Senteret i denne perioden.

Større seminarer med bred nasjonal/internasjonal deltakelse har nå blitt en naturlig del av den faglige aktivitet i alle gruppene. I tillegg er det arrangert en rekke interne seminarer både innenfor og mellom gruppene.

Vekselvirkninger mellom de utenlandske og de norske forskerne ved Senteret, samt de mange foredrag de utenlandske forskerne har holdt ved norske universiteter og i andre akademiske fora (såsom Det Norske Videnskabs-Akademi), bidrar til en viktig internasjonalisering av norsk forskning og er et betydelig resultat i seg selv.

Som resultat av virksomheten forventer styret en rekke publikasjoner i form av bøker, internasjonale tidsskriftartikler og databaser. På grunn av lang trykningstid er det naturligvis umulig å ha en fullstendig oversikt over resultatene av arbeidet i 2003 på det nåværende tidspunkt. Noen arbeider er alt utgitt, men de fleste er enten til vurdering, foreligger i manuskript eller er gjenstand for videre bearbeiding. En fullstendig oversikt over resultatene av arbeidet i 2003 vil først kunne foreligge om noen år. Styret vil fremover arbeide for å etablere et bedre dokumentasjonssystem på dette punktet. Dette har hittil blitt hengende noe etter, grunnet manglende administrative ressurser. Rapportene fra forskergruppene for 2002/2003 (vedleggene 5, 6 og 7) viser at det foreløpige tallet på publiserte rapporter og/eller rapporter under bearbeiding og publisering allerede er oppe i 124 arbeider. Dette tallet indikerer betydelig produktivitet, ikke minst i lys av at en av temagruppene enda ikke har offentliggjort en foreløpig publikasjonsliste.

I tillegg er følgende mål nådd i 2003:

- Den faglige aktiviteten ble gjennomført i overensstemmelse med de planlagte resultatmål.
- Utvelgelsesprosedyren for nye forskergrupper holder nå et høyt internasjonalt nivå og er stadig under utbedring.
- Informasjonsbladet har funnet en god form og holder høy kvalitet. Det kommer ut to ganger per år i norsk (9500 ex) og engelsk (1000ex) utgave, og blir sendt til alle som arbeider med grunnforskning i Norge og til utenlandske forskere som tidligere har vært knyttet til Senteret.
- Det er også etablert web-sider for Senteret som er under kontinuerlig videreutvikling og forbedring.
- Kontakten med gode norske forskere utenfor Oslo er bedret og det har skjedd en vesentlig økning i antall gruppeledere og prosjektdeltakere fra andre universiteter.
- Bedring av kontakten til fagmiljøene ved universitetene er bl.a. realisert ved at det er utpekt kontaktpersoner ved alle universitetene. Ordningen fungerer godt og en arbeider for å styrke og utbygge kontakten med kontaktutvalgene, blant annet gjennom årlige møter mellom disse og Senterets vitenskaplige leder.
- Det er tatt initiativ for å utvide den samarbeidsordningen Senteret har med de fire norske universitetene til også å omfatte Norges landbrukshøgskole og Norges Handelshøyskole. Formålet er gradvis å inkludere samtlige av de tunge grunnforskningsmiljøene i Norge i dette samarbeidet.
- Det gode, konstruktive og gjensidig forpliktende samarbeidet med universitetene i Norge, Det Norske Videnskaps-Akademi, Universitets- og høyskolerådet og Norges forskningsråd er videreført.
- Arbeidet med å etablere sterkere kontakt til internasjonale søsterorganisasjoner ble innledet i 2001 og videreført i 2002 og 2003. Samtaler om funksjonelt/formalisert samarbeid mellom Senter for grunnforskning og *Det svenske kollegium for avanserte studier i samfunnsvitenskapene* i Uppsala er innledet med sikte på å styrke den nordiske komponenten i det internasjonale samarbeidet som pågår bl. a. innenfor SIAS (Six Institutes of Advanced Studies). Senteret er involvert i arbeidet med å etablere et europeisk nettverk av institutes of advanced studies – NetIAS.

5. ØKONOMI

5.1 Senter for grunnforskning

Fra og med budsjettåret 1999 inngår den tidligere bevilgningen fra Norges forskningsråd i bevilgningen fra departementet. Total bevilgning fra UFD i 2003 var kr. 13 132 000. Utover dette fikk en av forskergruppene direkte bidrag fra NFR på til sammen kr. 55.000. I tillegg har universitetsavtalene indirekte tilført betydelige resurser i form av rundt 9,5 forskerårsverk. Andrew W. Mellon Foundation i USA overførte dessuten kr. 66.211 i renteavkastning til Senteret som støtte til yngre øst- og sentral europeiske forskere for arbeid ved Senteret innenfor feltene humaniora og 'allierte' samfunnsvitenskaper. Disse midlene settes foreløpig til side i påvente av at forskere fra denne delen av Europa igjen knyttes til Senteret. Midlene har formodentlig blitt tildelt fordi Senteret tilhører en gruppe på 14 utvalgte grunnforskningsinstitusjoner i Vest-Europa som er utpekt som vertsinstitusjon for stiftelsens stipendprogram rettet mot Øst- og Sentral Europa.

Det Norske Videnskaps-Akademi har bidratt til å lette Senterets økonomi i form av gunstig leieavtale. Leieavtalen ble reforhandlet i 2001 og selv om husleien ble forholdsvis kraftig oppjustert, er den fortsatt moderat sammenholdt med markedsverdien. I tillegg har Akademiet stilt møtelokaler til disposisjon for forskergruppene mot en mindre godtgjørelse.

Senterets resultatregnskap for år 2003 viser et overskudd på kr. 2 855 224. Overskuddet er i det alt vesentlige et resultat av at det akademiske år ikke følger budsjettåret. Forskergruppenes utgifter er normalt vesentlig større i vårsemesteret enn i høstsemesteret. Av overskuddet er 780 000 bundne midler som overføres til vårsemesteret 2004 og 1 350 000 er midler som ikke er fordelt men som blir fordelt i vårsemesteret. Senterets reelle overskudd i 2003 er kr. 725 224.

Balanseregnskapet viser en balanse på kr. 7 007 551. Av dette er 1 743 207 kroner kortsiktig gjeld, mens drøyt 2.130.000 kroner som nevnt er foreløpig ubenyttede prosjektmidler for gruppene. Senterets netto likviditet ved årsskiftet er med andre ord ca. 3,1 millioner kroner.

Regnskapene er revidert av revisjonsfirmaet Nitschke AS. Regnskapene for 2003 er satt opp under forutsetning av fortsatt drift.

5.2 Driftsfondet ved Senter for grunnforskning

Senteret inngår forpliktende avtaler inntil tre år frem i tid. Driftsfondet er etablert som en sikkerhet i forhold til disse langsiktige forpliktelsene. Driftsfondet består av en grunnkapital, som er urørlig, og disponible midler. Det har ikke vært brukt midler fra driftsfondet i 2003. Renteinntektene var kr. 227 384 og disse er tillagt fondet, slik at driftsfondets samlede kapital ved årets slutt er kr. 6 404 446.

Regnskapene er revidert av revisjonsfirmaet Nitschke AS. Regnskapene for 2003 er satt opp under forutsetning av fortsatt drift.

Senter for grunnforskning, 11. februar 2004

Vedlegg:

1. Regnskap 2003 Senter for grunnforskning
2. Regnskap 2003 Driftsfondet ved Senter for grunnforskning
3. Informasjonsblad 1, 2003
4. Informasjonsblad 2, 2003
5. Rapport fra gruppen "Geometrisk integrasjon"
6. Rapport fra gruppen "Estetikk og erkjennelse"
7. Rapport fra gruppen "Landskap, rettspraksis og rettferdighet"